

FRIGJØRINGENS DIALEKTIKK

EN UNDERSØKELSE AV UNDERTRYKKELSE OG FRIGJØRING UT I FRA SARTRE OG FANON

MESTERBREV VED CLEMET ASKHEIM



Hva handler masteroppgaven din om?

Med utgangspunkt i Sartres ofte oversatte andre hovedverk, *Kritikk av den dialektiske fornuft* og Fanons *Jordens Fordømte*, ønsket jeg å finne fruktbare perspektiver på fenomenene undertrykkelse og frigjøring. Sartre forsøker i *Kritikken* å grunnlegge en innvendighetslogikk basert på enkeltmenneskets omskapende virksomhet. Med dette som premisse kan man forstå menneskelig historie som en fortelling med stadige konflikter om knappe ressurser og dannelser av grupper og institusjoner. Underveis teoretiseres blant annet det klassiske problemet om forholdet mellom aktør og struktur, staten som suveren institusjon, vold, fremmedgjøring og frigjøring. Gjennom analyser av blant annet kolonialismen og frigjøringsbevegelsene i Afrika utvikler Sartre og Fanon et sett av begreper og tenkemåter som kan anvendes på alle former for samfunnsmessige omveltninger.

Hva argumenterer du for/mot i oppgaven?

Jeg ønsker å vise hvordan mennesker i felleskap kan overvinne en gitt situasjon av undertrykkelse og hvordan slike overskridelser har sitt utgangspunkt i menneskelig virksomhet. Politisk og sosial frigjøring må forstås som en historisk prosess der sosiale fellesskap konstitueres gjennom grunnleggende samfunnsmessige konflikter. Det er først sammen med andre at tunge strukturelle og institusjonelle forhold kan endres, og slike endringer er historiske. For både Sartre og Fanon oppviser slike prosesser dialektiske trekk, og følgelig er dialektikken som en helhetlig og relasjonell tankeform velegnet til å gripe disse prosessene. Dette medfører at begreper og tenkemåter som i våre dager nærmest fremstår som skjellsord og blasfemi trekkes frem i lyset og gis en aktuell tapning. Ved å snakke om dialektikk, historie, klassekamp, fremmedgjøring og frigjøring, og ved å gjenreise det universelle, forsøker jeg å vise hvorfor vi trenger å sette ulike fenomener og konflikter i sammenheng med hverandre i et samlende og overgripende perspektiv på vår felles verden.

Hvorfor bør andre lese oppgaven din?

Spøkefullt sagt – for å gjenvinne troen på revolusjonen og på at samfunnsendringer er mulige å gjennomføre og ikke minst, mulige å forstå. Litt mer alvorlig – for å ikke miste dialektikken som tankeform av syne og for å stifte bekjentskap med en annen Sartre enn den vi er vant med. De som ikke kjenner til Frantz Fanon, eller som kun kjenner ham gjennom merkelappene voldsromantiker, burde også lese oppgaven. Han er en spenstig og høyst aktuell tenker i disse krigen-mot-terror-tider. Både verkene til Sartre og Fanon bærer preg av at de begge var dypt involvert i sin samtid. De inkarnerer noe av den politiske filosofiens rolle ved å ta opp i seg spørsmål i samfunnet og løfte dem opp til et generelt nivå utover det partikulære.

Hva gjør du nå?

Oppholder meg mye på hytta og venter på semesterstart på praktisk-pedagogisk utdanning. Forsøker å lese bind to av *Kritikk av den dialektiske fornuft* før lektorstandens kjas og mas kommer og sluker all min inspirasjon, tid og entusiasme.